

1982, 10. ledna – Sdělení VONS č. 286 „M. Petrů, J. Rataj a J. Volejník odsouzení“ o rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci odsuzujícím Miroslava Petrů, Jiřího Rataje a Josefa Volejníka pro trestný čin pobuřování k nepodmíněným trestům odnětí svobody.¹

Dne 21. 10. 1981 proběhlo před Okresním soudem v Jindřichově Hradci hlavní líčení ve věci Miroslava Petrů (nar. 9. 3. 1955), Jiřím Ratajovi a Josefu Volejníkovi [sic], obviněných z trestného činu dle § 100 tr. z. (pobuřování).² Soud uznal všechny tři obžalované mladé lidi ze Žirovnice, okres Pelhřimov, vinnými a odsoudil je k trestu odnětí svobody do I. NVS nepodmíněně: Volejníka k 10 měsícům odnětí svobody, Petrů a Rataje k 16 měsícům odnětí svobody.³ Skutkovou podstatu uvedené trestné činnosti naplnili obžalovaní údajně tím, že se při debatách v restauracích Perla a Budín v Žirovnici kriticky vyjadřovali o politických a sociálních poměrech v ČSSR, čímž pobuřovali přítomné občany.⁴ Hlavní líčení bylo poznamenáno zběžností a nepřesností. Výpovědi 14 předvolaných svědků obžaloby byly neurčité, dva svědkové odvolali svoje výpovědi s tím, že je v přípravném řízení učinili pod nátlakem.⁵ Ve výpovědích byly zjevné rozpory, které zůstaly nevysvětleny.⁶ Obžalovaný Petrů uvedl ve své obhajobě, že se bavil ve zmíněných diskusích např. o tom, že iránský císař Réza Páhlaví byl krátce před svým svržením na oficiální návštěvě v ČSSR, kde se jemu a císařovně dostalo nejvyšších státních poct a vyznamenání, což vzhledem k tomu, že se jednalo o nevybíravého diktátora, jehož brzy na to lid vlastní země vyhnal, poškodilo prestiž ČSSR a naší zahraniční politiky.⁷

Předseda senátu JUDr. Petr Švec nedokázal také odpovědět na dotazy obžalovaných, týkající se oblasti vnitřní politiky a lidských práv. Hlavní líčení tedy vyznělo v tom smyslu, že občané nemají právo se veřejně bavit o svých názorech na celospolečenské problémy, aniž by se vystavovali nebezpečí trestního postihu.⁸

Informace o Chartě 77, r. 5, 1982, č. 1, s. 7.

POZNÁMKY

- ¹ Sdělení č. 287 vzniklo na základě obsáhlejší zprávy o odsouzení Miroslava Petrů, Jiřího Rataje a Josefa Volejníka, která je uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 242, sign. IV/2, kart. 40.
- ² Rozsudek byl vyhlášen až na třetím líčení dne 30. 10. 1981. Viz protokol o hlavním líčení u Okresního soudu v Jindřichově Hradci konaném 30. 10. 1981, který je uložený in: OS v Jindřichově Hradci, soudní spis k případu Miroslava Petrů a spol., spis. zn. 2 T 446/81; dále viz záznam soudního jednání u Okresního soudu v Jindřichově Hradci uložený in: LP, Sb. VONS, inv. č. 242, sign. IV/1, kart. 40. Věc projednával Okresní soud v Jindřichově Hradci proto, že otec J. Rataje působil dlouhá léta jako soudce z lidu u Okresního soudu v Pelhřimově a přicházel často do styku se všemi předsedy senátů. Viz rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích z 8. 9. 1981. OS v Jindřichově Hradci, soudní spis k případu Miroslava Petrů a spol., spis. zn. 2 T 446/81.
- ³ Petrů byl odsouzen za trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák. a přípravy k trestnému činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 7 odst. 1 k § 175 odst. 1 tr. zák., Rataj za trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. a trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák. a Volejník za trestné činy hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 198 tr. zák. b) tr. zák., hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104 tr. zák., hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 tr. zák. a útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák. Rozsudek vyneseny senátem složeným z předsedy JUDr. Petra Švece a soudců z lidu Františka Takáče a Ladislava Závodského je uložen in: tamtéž.
- ⁴ Petrů vydával podle své výpovědi od roku 1978 pro přátel samizdatový časopis Kordula. S jeho vydáváním přestal v roce 1980 poté, „*když jsem se mezi známými dověděl, že se o tuto činnost zajímají orgány Bezpečnosti*“. Viz zápis o výpovědi M. Petrů ze dne 3. 4. 1981, tamtéž. Osobní svazek na jeho osobu pod krycím jménem „Kordula“ (reg. č. 14428) byl založen již 6. 3. 1975 u Oddělení StB v Pelhřimově. Svazek byl archivován pod č. 223267 dne 30. 10. 1981, viz www.abscr.cz/cs/vyhledavani-archivni-pomucky [28. 2. 2014].

Trestní stíhání proti neznámému pachateli trestného činu pobuřování podle § 100 tr. z. bylo vyšetřovatelem odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB České Budějovice mjr. Františkem Sýkorou zahájeno 11. 6. 1981. Již den na to byli obviněni Miroslav Petrů a Jiří Rataj, kteří „*od roku 1980 do současné doby v Žirovnici, na různých místech veřejně přístupných, před více osobami pronášeli při různých příležitostech výroky, kterými pobuřovali*

proti socialistickému, společenskému a státnímu zřízení republiky a proti jejímu spolenectví a přátelství s SSSR. Konkrétně pronášeli výroky o tom, že to u nás komunisté špatně vedou, že dojde ke zvratu poměrů v ČSSR a o vychvalování vymožeností Západu proti socialistickým.“ Ve stejný den bylo mjr. Sýkorou zahájeno pro trestný čin hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 198 písm. b) stíhání proti Josefu Volejníkovi, protože „pronášel výroky o tom, že to v našem státě komunisté špatně vedou, komunisté jsou svině a podobně“.

Obvinění byli vzati do vazby 11. 6. 1981. Ve stejný den byly provedeny domovní prohlídky u Petřů a Rataje. Volejník byl z vazby propuštěn 15. 7. 1981. Všechny výše uvedené dokumenty viz in: tamtéž.

⁵ Během soudního líčení vyšlo najevo, že výpovědi svědků byly během přípravného řízení záměrně vyšetřovateli StB upravovány, resp. doplňovány, aby lépe odpovídali obvinění. Příkladem může být svědecká výpověď svědka Luboše Rataje: „Soudce doplňuje, že Rataj v původní výpovědi uvedl: ‚[...] ty kurvy komunistický [...]‘. Svědek vysvětluje, že ‚komunistický‘ do výpovědi doplnil vyšetřovatel. Byly mu položeny otázky, proč tedy výpověď podepsal. Rataj odpověděl, že byl rozrušený a měl strach, že ani neviděl, co podepisuje.“ Viz záznam soudního jednání u Okresního soudu v Jindřichově Hradci, LP, Sb. VONS, inv. č. 242, sign. IV/1, kart. 40.

⁶ Na rozpory ve výpovědích svědků a obecně na vady v přípravném řízení, včetně vyslechnutí pěti významných svědků bez přítomnosti právních zástupců obžalovaných, upozornili ve svých závěrečných řečech obhájci JUDr. Jan Matějka a JUDr. Ivo Jahelka. Viz protokol o hlavním líčení u Okresního soudu v Jindřichově Hradci konaném 30. 10. 1981 uložený in: OS v Jindřichově Hradci, soudní spis k případu Miroslava Petřů a spol., spis. zn. 2 T 446/81.

⁷ Návštěva íránského šáha Rezi Páhlavího s chotí se uskutečnila v srpnu 1977. MENDEL, Miloš: *Islámská výzva*, Brno 1994, s. 209.

V průběhu prvního soudního líčení byl Petřů dotazován prokurátorem JUDr. Bohumírem Krajníkem také na své kontakty se signatářkou Charty 77 Libuší Šilhánovou, od níž získal některé materiály Charty 77. Viz protokol o hlavním líčení u Okresního soudu v Jindřichově Hradci konaném 9. 10. 1981, OS v Jindřichově Hradci, soudní spis k případu Miroslava Petřů a spol., spis. zn. 2 T 446/81; též záznam soudního jednání u Okresního soudu v Jindřichově Hradci, LP, Sb. VONS, inv. č. 242, sign. IV/1, kart. 40.

⁸ Petřů a Volejník se proti rozsudku okresního soudu odvolali ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Stejně tak se, co do výroku o trestu, odvolal v případě M. Petřů také okresní prokurátor JUDr. B. Krajník. Krajský soud rozsudek na veřejném zasedání v senátu pod předsednictvím JUDr. Lubora Malíka dne 16. 12. 1981 potvrdil.

Všichni byli pro výkon trestu umístěni do NVÚ Plzeň-Bory. Rataj byl z rozhodnutí Okresního soudu v Plzni dne 21. 4. 1982 podmíněně propuštěn z výkonu trestu na zkušební dobu tří let. V případě Petřů Krajský

soud v Plzni dne 20. 10. 1982 zamítl jeho žádost i žádost Závodního výboru ROH Městské knihovny v Praze o podmíněčné propuštění. OS v Jindřichově Hradci, soudní spis k případu Miroslava Petrů a spol., spis. zn. 2 T 446/81.